

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA SLOVENŠČINA V LETU 2020

Poročilo DPK SM za slovenščino

Vsebina

Vsebina.....	1
1 Struktura kandidatov.....	2
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz slovenščine – primerjava po letih	4
1.3 Podrobnejša struktura pri izpitu splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020	6
2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020 ..	7
2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2 Meje med ocenami	9
2.3 Porazdelitev dosežkov po točkovnih ocenah	10
3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020.....	12
4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	22
4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	22
5 Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	23
5.1 Zunanje ocenjevanje	23
5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	24
6 Povzetek	25
6.1 Ocena uspeha kandidatov	25
6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol.....	25
6.3 Druge ugotovitve	26

Avtorja:

mag. Sonja Žilavec Nemeč, glavna ocenjevalka za slovenščino

dr. Matej Šekli, predsednik DPK SM za slovenščino

Poročilo je potrdila DPK SM za slovenščino na svoji 10. redni seji 25. 9. 2020.

Ljubljana, september 2020

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit iz predmeta SM.

Okrajšava: kandidati PM.

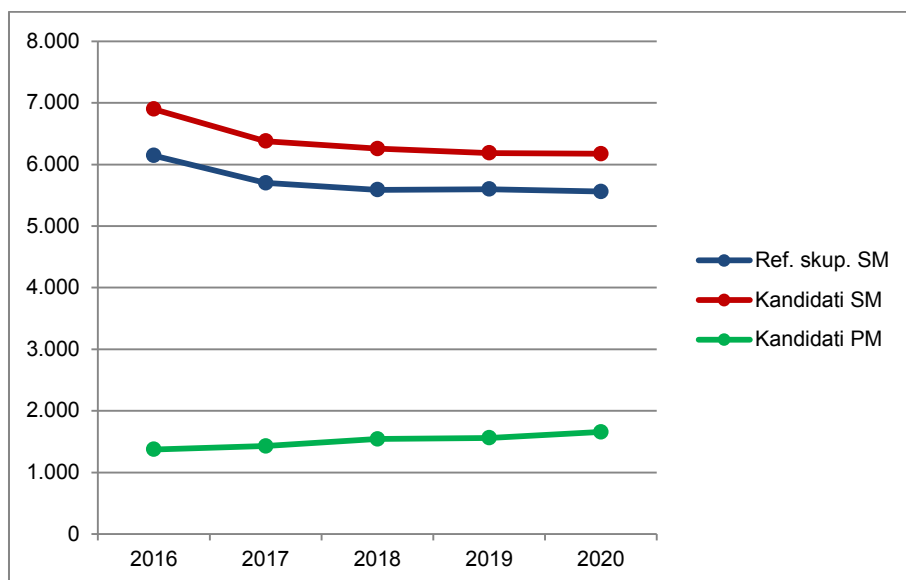
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544
2019	5.600	6.185	1.560
2020	5.560	6.173	1.657

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

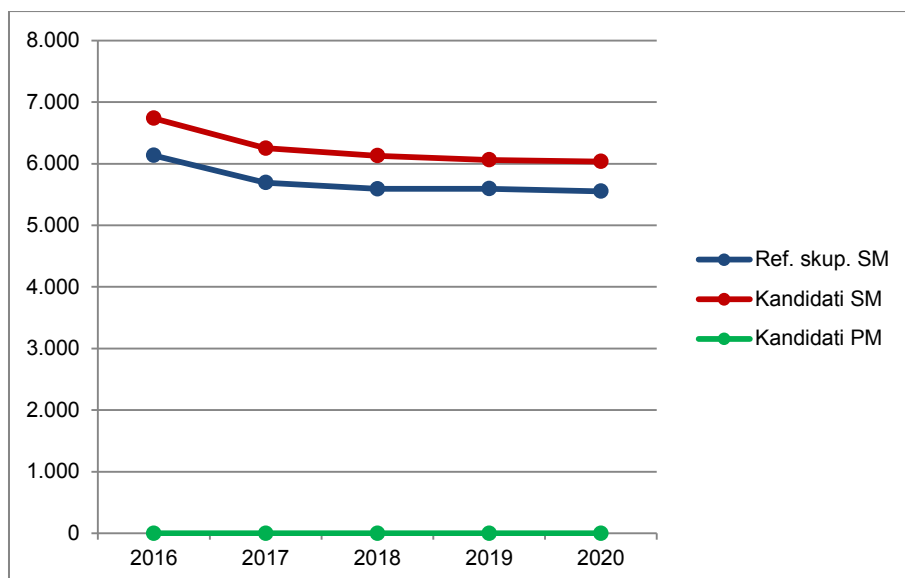
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz slovenščine – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali slovenščino v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz slovenščine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	6.135	6.737	0
2017	5.692	6.250	0
2018	5.590	6.128	0
2019	5.593	6.062	0
2020	5.551	6.036	0

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz slovenščina po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

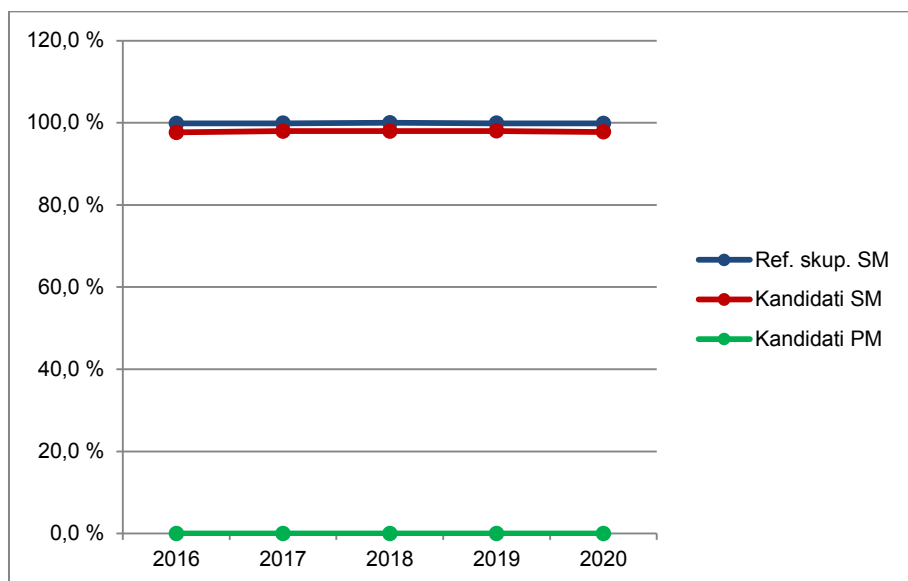
Vir: Državni izpitni center, 2020

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali slovenščino (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz slovenščine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	99,8 %	97,7 %	0,0 %
2017	99,9 %	98,0 %	0,0 %
2018	100,0 %	98,0 %	0,0 %
2019	99,9 %	98,0 %	0,0 %
2020	99,8 %	97,8 %	0,0 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz slovenščina po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

1.3 Podrobnejša struktura pri izpitu splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020

	Število	Delež
Splošna gimnazija	4.357	72,2 %
Klasična gimnazija	290	4,8 %
Gimnazija	4.647	77,0 %
Tehniška gimnazija	376	6,2 %
Ekonomska gimnazija	235	3,9 %
Umetniška gimnazija	293	4,9 %
Strokovna gimnazija	904	15,0 %
Ref. skup. SM	5.551	92,0 %
Ostali SM	485	8,0 %
Kandidati SM	6.036	100,0 %
Kandidati PM	0	0,0 %

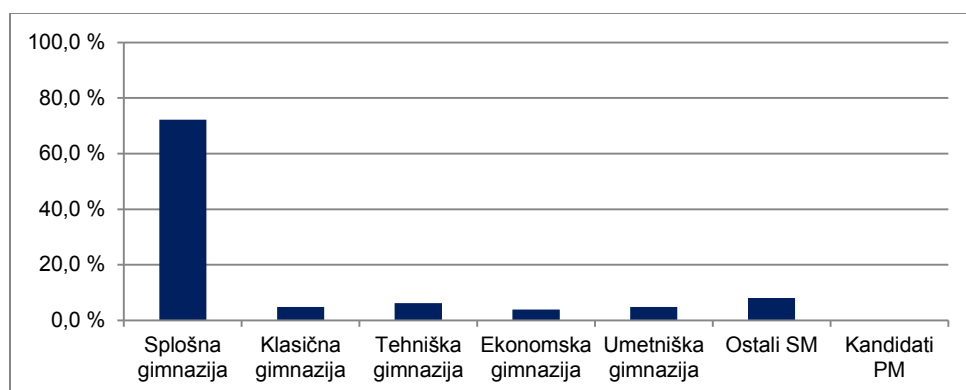
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri slovenščini v spomladanskem izpitnem roku SM 2020 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

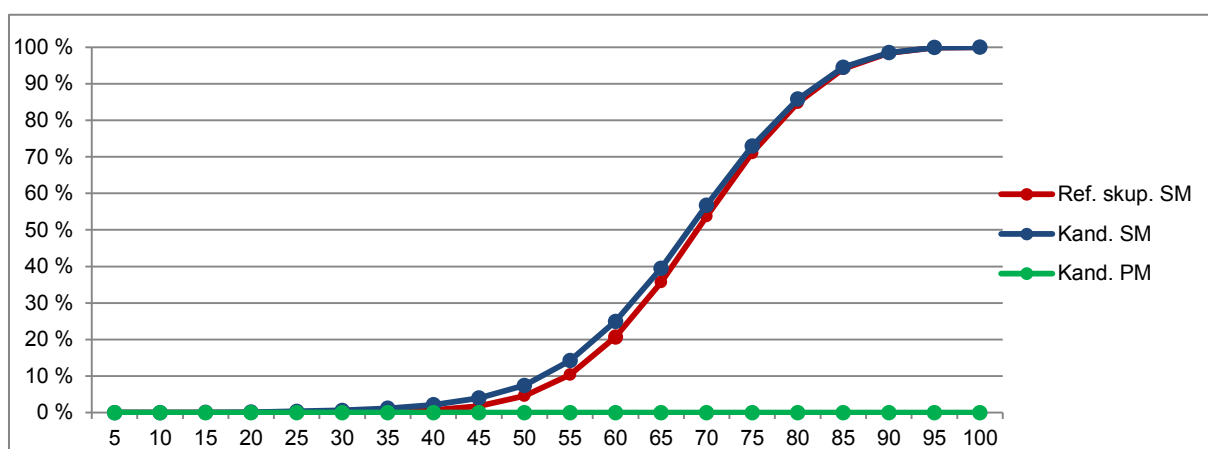
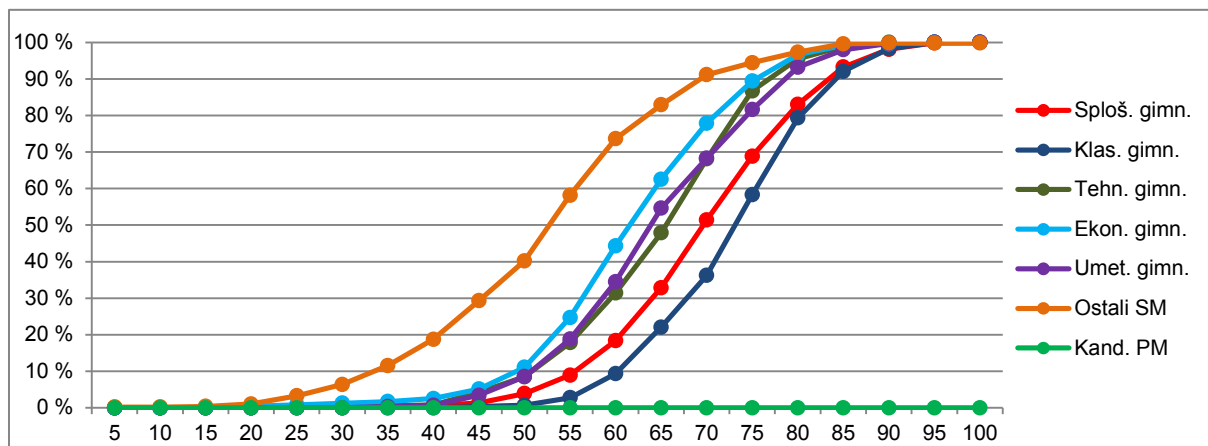
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	1	0	1	0	0	0	0	1	2	1	0
16-20	0	0	0	0	1	0	1	1	4	3	0
21-25	0	0	0	1	1	0	2	2	13	11	0
26-30	0	0	0	0	1	0	1	1	16	15	0
31-35	6	0	6	1	1	1	3	9	34	25	0
36-40	20	0	20	1	2	1	4	24	59	35	0
41-45	32	1	33	13	6	8	27	60	111	51	0
46-50	111	1	112	16	14	15	45	157	210	53	0
51-55	219	6	225	35	32	30	97	322	409	87	0
56-60	411	19	430	51	46	46	143	573	648	75	0
61-65	631	37	668	62	43	59	164	832	877	45	0
66-70	808	41	849	76	36	40	152	1.001	1.041	40	0
71-75	760	64	824	70	27	39	136	960	976	16	0
76-80	619	61	680	33	17	34	84	764	778	14	0
81-85	444	37	481	13	6	14	33	514	525	11	0
86-90	212	18	230	4	1	5	10	240	241	1	0
91-95	77	5	82	0	1	1	2	84	84	0	0
96-100	6	0	6	0	0	0	0	6	6	0	0
SKUPAJ	4.357	290	4.647	376	235	293	904	5.551	6.036	485	0

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	-
25	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	-
30	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	1 %	6 %	-
35	0 %	0 %	0 %	1 %	2 %	0 %	1 %	0 %	1 %	12 %	-
40	1 %	0 %	1 %	1 %	3 %	1 %	1 %	1 %	2 %	19 %	-
45	1 %	0 %	1 %	4 %	5 %	3 %	4 %	2 %	4 %	29 %	-
50	4 %	1 %	4 %	9 %	11 %	9 %	9 %	5 %	7 %	40 %	-
55	9 %	3 %	9 %	18 %	25 %	19 %	20 %	10 %	14 %	58 %	-
60	18 %	9 %	18 %	31 %	44 %	34 %	36 %	21 %	25 %	74 %	-
65	33 %	22 %	32 %	48 %	63 %	55 %	54 %	36 %	39 %	83 %	-
70	51 %	36 %	50 %	68 %	78 %	68 %	71 %	54 %	57 %	91 %	-
75	69 %	58 %	68 %	87 %	89 %	82 %	86 %	71 %	73 %	94 %	-
80	83 %	79 %	83 %	95 %	97 %	93 %	95 %	85 %	86 %	97 %	-
85	93 %	92 %	93 %	99 %	99 %	98 %	99 %	94 %	94 %	100 %	-
90	98 %	98 %	98 %	100 %	100 %	100 %	100 %	98 %	98 %	100 %	-
95	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	-
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	-

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2020

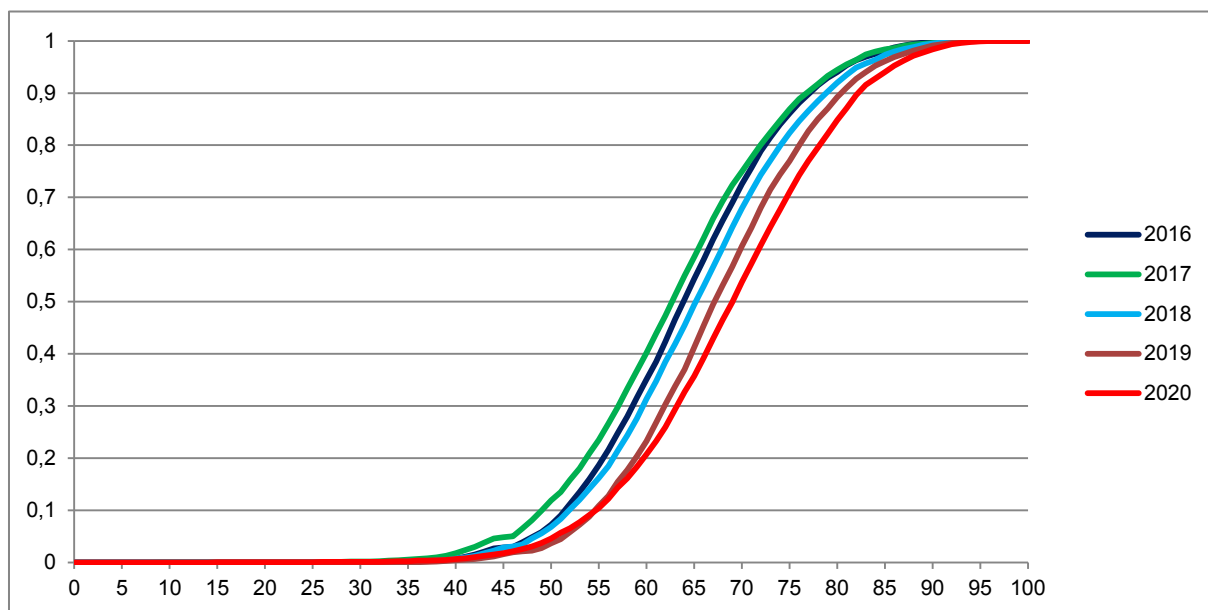
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med točkovnimi ocenami v letih od 2016 do 2020, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med točkovnimi ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med točkovnimi ocenami za zadnjih pet let

Leto	Točkovne ocene						
	2	3	4	5	6	7	8
2016	47	57	63	68	74	79	85
2017	47	57	62	67	73	79	84
2018	48	58	64	69	74	80	85
2019	49	59	65	70	75	80	86
2020	49	59	65	70	75	80	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2020

2.3 Porazdelitev dosežkov po točkovnih ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po točkovnih ocenah pri slovenščini v spomladanskem izpitnem roku SM 2020 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi točkovnimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

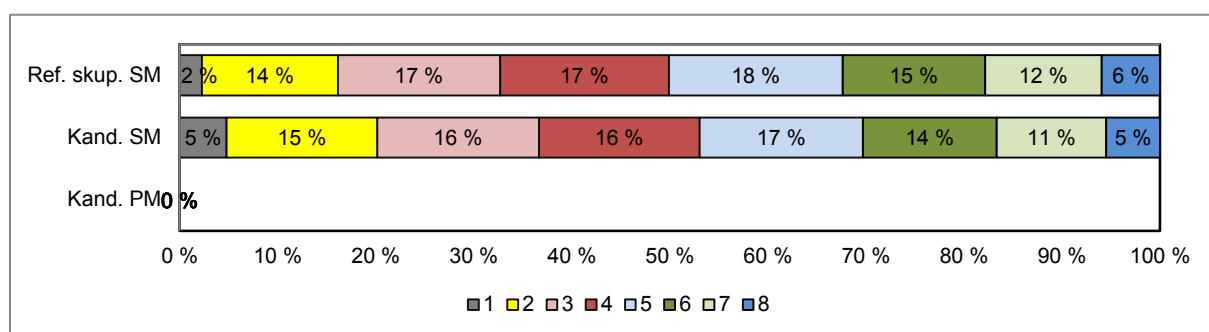
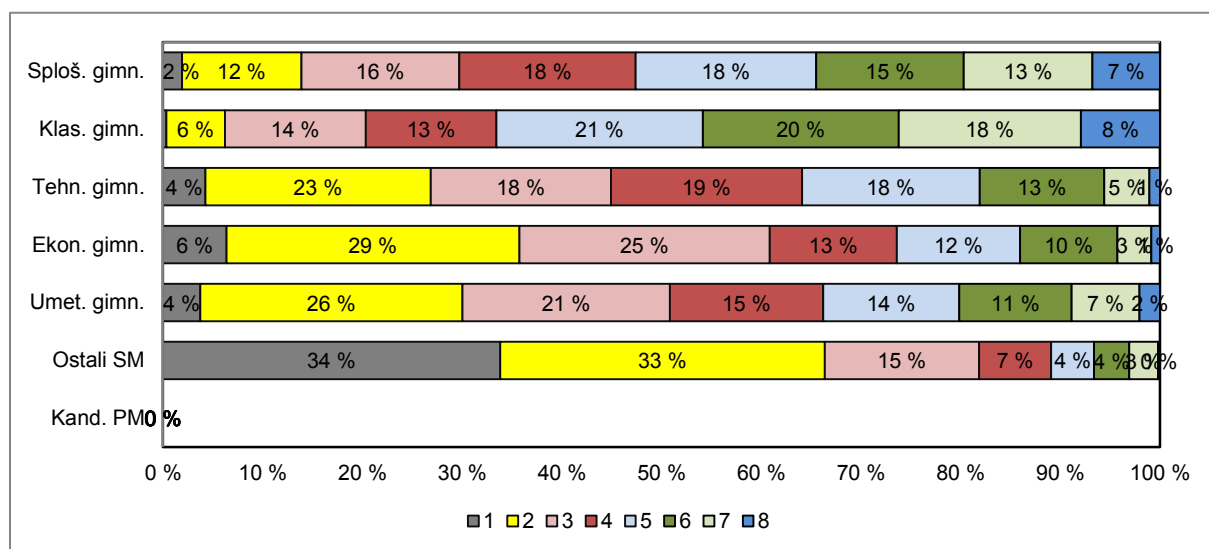
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po točkovnih ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	83	1	84	16	15	11	42	126	290	164	0
2	522	17	539	85	69	77	231	770	928	158	0
3	690	41	731	68	59	61	188	919	994	75	0
4	771	38	809	72	30	45	147	956	991	35	0
5	788	60	848	67	29	40	136	984	1.005	21	0
6	646	57	703	47	23	33	103	806	823	17	0
7	562	53	615	17	8	20	45	660	674	14	0
8	295	23	318	4	2	6	12	330	331	1	0
Uspešni	4.274	289	4.563	360	220	282	862	5.425	5.746	321	0
Skupaj	4.357	290	4.647	376	235	293	904	5.551	6.036	485	0

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po točkovnih ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	2 %	0 %	2 %	4 %	6 %	4 %	5 %	2 %	5 %	34 %	-
2	12 %	6 %	12 %	23 %	29 %	26 %	26 %	14 %	15 %	33 %	-
3	16 %	14 %	16 %	18 %	25 %	21 %	21 %	17 %	16 %	15 %	-
4	18 %	13 %	17 %	19 %	13 %	15 %	16 %	17 %	16 %	7 %	-
5	18 %	21 %	18 %	18 %	12 %	14 %	15 %	18 %	17 %	4 %	-
6	15 %	20 %	15 %	13 %	10 %	11 %	11 %	15 %	14 %	4 %	-
7	13 %	18 %	13 %	5 %	3 %	7 %	5 %	12 %	11 %	3 %	-
8	7 %	8 %	7 %	1 %	1 %	2 %	1 %	6 %	5 %	0 %	-
Uspešni	98 %	100 %	98 %	96 %	94 %	96 %	95 %	98 %	95 %	66 %	-
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	-

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po točkovnih ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2020

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku 2020

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	4.357	290	4.647	376	235	293	904	5.551	6.036	485	0,00
Povprečni splošni uspeh pri SM*	20,69	22,03	20,78	18,89	16,51	18,25	18,14	20,38	20,23	15,91	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,99	4,20	4,00	3,86	3,48	3,90	3,77	3,97	3,91	2,88	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,86	4,03	3,88	3,77	3,56	3,82	3,73	3,85	3,81	2,97	-
Povprečna točkovna ocena pri predmetu SM	4,68	5,20	4,71	3,85	3,43	3,80	3,72	4,55	4,38	2,39	-
Povprečna originalna točkovna ocena pri predmetu SM**	4,67	5,20	4,71	3,83	3,42	3,79	3,71	4,54	4,37	2,37	-
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	69,89	72,85	70,07	64,89	62,00	64,73	64,09	69,10	67,76	52,42	-
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	70	73,5	70	66	61	64	64	70	68	53	-
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	10,61	9,07	10,54	10,19	10,91	10,54	10,56	10,77	11,95	13,96	-
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,52	3,83	3,54	3,27	3,09	3,27	3,22	3,49	3,44	2,64	-
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	3,49	3,82	3,51	3,29	3,23	3,28	3,27	3,47	3,43	2,75	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in točkovne ocene pri predmetu SM*	0,83	0,82	0,83	0,74	0,82	0,85	0,78	0,83	0,83	0,80	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,72	0,71	0,72	0,57	0,68	0,63	0,62	0,71	0,71	0,69	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,69	0,69	0,69	0,61	0,61	0,61	0,60	0,67	0,68	0,63	-
Korelacija točkovne ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,66	0,60	0,66	0,61	0,61	0,62	0,61	0,66	0,68	0,67	-
Korelacija točkovne ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,66	0,60	0,66	0,61	0,61	0,62	0,61	0,66	0,68	0,67	-
Korelacija točkovne ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,66	0,59	0,66	0,61	0,56	0,69	0,63	0,66	0,68	0,69	-
Korelacija točkovne ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,64	0,59	0,64	0,60	0,44	0,64	0,57	0,64	0,65	0,65	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,42	0,37	0,42	0,41	0,25	0,46	0,37	0,42	0,49	0,49	-
Odstotek neuspešnih s PP	1,90	0,34	1,81	4,26	6,38	3,75	4,65	2,27	4,80	33,81	-
Odstotek neuspešnih brez PP	2,62	0,34	2,47	6,12	7,23	5,12	6,08	3,06	5,65	35,26	-

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

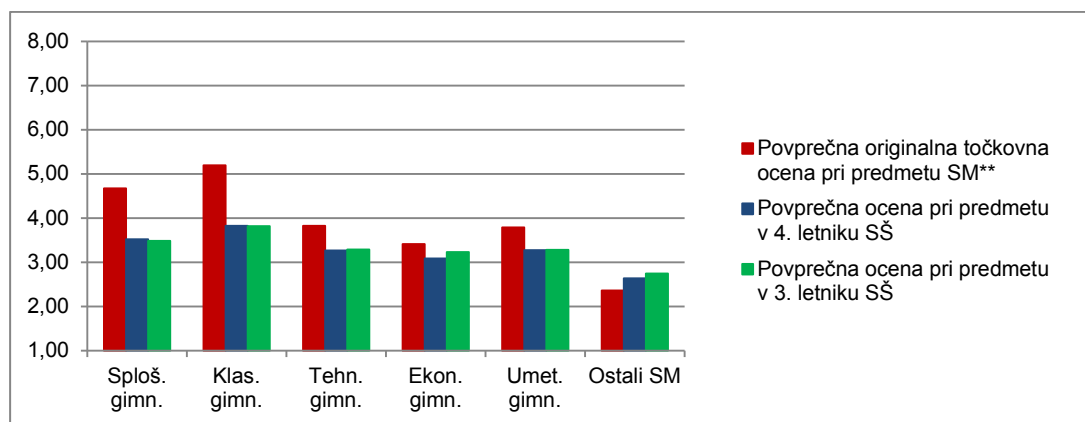
**Originalna točkovna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne) ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno točkovno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne točkovne ocene pri izpitu SM iz slovenščine in povprečnih ocen iz slovenščine v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

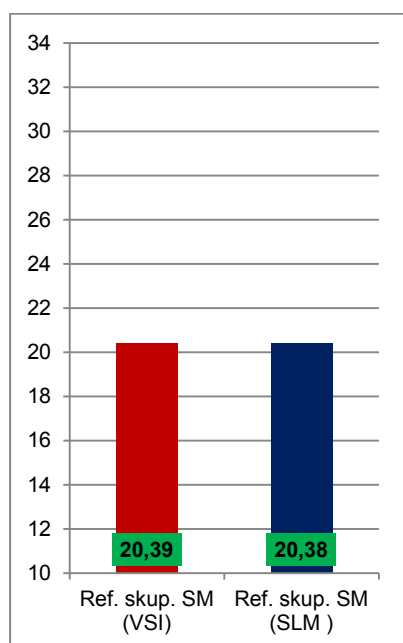
Slika 3.1: Povprečne (točkovne) ocene pri izpitu SM iz slovenščine

Vir: Državni izpitni center, 2020

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2020 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz slovenščine (ref. skup. SM – SLM).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz slovenščine

Vir: Državni izpitni center, 2020

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

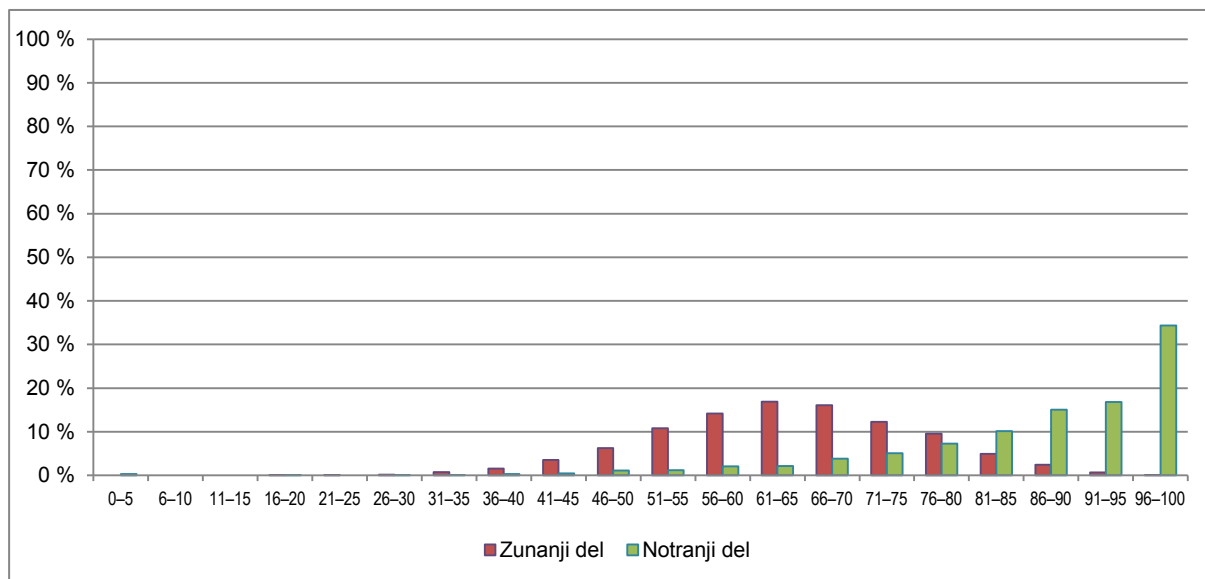
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	5.551	5.551
Povprečno število odstotnih točk	51,33	17,77
Standardni odklon odstotnih točk	9,37	2,69
Maksimalno število odstotnih točk	76,67	20,00
Povprečna težavnost	0,64	0,89

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	2 %	0 %
41–45	4 %	0 %
46–50	6 %	1 %
51–55	11 %	1 %
56–60	14 %	2 %
61–65	17 %	2 %
66–70	16 %	4 %
71–75	12 %	5 %
76–80	10 %	7 %
81–85	5 %	10 %
86–90	2 %	15 %
91–95	1 %	17 %
96–100	0 %	34 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2020

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM po posameznih delih izpita iz slovenščine v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Ustni izpit
Število kandidatov	5.551	5.551	5.551
Povprečno število odstotnih točk	31,90	19,37	17,77
Standardni odklon odstotnih točk	6,69	3,69	2,69
Maksimalno število odstotnih točk	50,00	30,00	20,00
Povprečna težavnost	0,64	0,65	0,89

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Kandidati pišejo izpitno polo 1 (IP 1) in izpitno polo 2 (IP 2) ter opravljajo ustni izpit. IP 1 je šolski esej, kandidati izbirajo med dvema tipoma eseja, razpravljalnim in razlagalnim/interpretativnim. Šolski esej pišejo na podlagi tematskega sklopa, ki vključuje razpisana literarna besedila. IP 2 je razčlemba neumetnostnega besedila, ki vključuje naloge na vseh jezikovnih ravneh in tvorbo krajšega neumetnostnega besedila. Ustni izpit vsebuje tri vprašanja: branje odlomka umetnostnega besedila ali kratkega umetnostnega besedila, interpretacijo prebranega besedila in njegovo umestitev v literarnozgodovinski kontekst ter splošno vprašanje iz književnosti ali jezika.

4.3.1 Izpitna pola 1

Kandidat s pisanjem šolskega eseja dokaže, da zna o literarnih besedilih predpisanega tematskega sklopa po podanih smernicah napisati daljše besedilo (najmanj 700 besed), ki je vsebinsko smiselno in zaokroženo, zgradbeno in slogovno ustrezno ter jezikovno pravilno.

Naslov tematskega sklopa za letošnje maturo je bil *V svetu Cankarjeve dramatike*. Na podlagi Cankarjevih dram *Za narodov blagor*, *Kralj na Betajnovi*, *Pohujšanje v dolini šentflorjanski* in *Hlapci* so kandidati po predloženih smernicah pisali razpravljalni esej, za interpretativni/razlagalni esej je bil podan odlomek iz Cankarjeve drame *Kralj na Betajnovi*.

Šolski esej je pisalo 5.550 kandidatov. Statistični podatki o IP 1 so: povprečno število točk – 31.90, lani 30,54; indeks objektivnosti – 0.66, lani 0,68; število tretjih ocenjevanj – 476 (8,5 %), lani 336 (6 %). Letos so kandidati esej pisali boljše kot lani, ocenjevanje pa je bilo nekoliko manj usklajeno kot lani, IO je nižji za 0,02; več je bilo tudi tretjih ocenjevanj.

4.3.1.1 Razpravljalni esej

Naslov razpravljalnega eseja je bil *Moč in nemoč Cankarjevih intelektualcev*. V postavki A so morali kandidati iz Cankarjevih dram izbrati in predstaviti intelektualca, ki je nosilec družbene kritičnosti, ga povezati z določenim družbenim problemom, ki ga dramatik z njegovo usodo razgalja, ter pojasniti poslanstvo izbranega intelektualca. V postavki B so morali izbrati še enega intelektualca, ki bi ga lahko primerjali z že izbrano osebo, in primerjati njuno spopadanje z družbo oz. s svojimi nasprotniki ter pojasniti, zakaj v svojem boju ne moreta biti zmagovalca. V postavki C pa so skušali komentirati, ali imajo intelektualci v današnji družbi večjo moč kot v Cankarjevih dramah.

Za razpravljalni esej se je odločilo 5.222 kandidatov (tj. 94,09 %), v povprečju so dosegli 32,04 točke (lani: 30.40, predlani: 30,54). Indeks težavnosti eseja je bil 0,64 (lani: 0,61); indeks diskriminativnosti 0,58 (lani: 0,52) in indeks objektivnosti 0,64 (lani: 0,67).

Postavka A (IT = 0,71) je bila med vsemi vsebinskimi postavkami za kandidate najlažja, povprečno so dosegli 8,57 točke od 12 možnih. Točkovanje postavke je bilo razdeljeno na štiri dele, in sicer za izbiro osebe 1 točka, za njeno povezavo z določenim družbenim problemom 3 točke, za predstavitev osebe 4 točke in za pojasnilo poslanstva izbrane osebe 4 točke. Navodila so kandidatom ponujala možnost izbire med naslednjimi osebami: Ščuka, Maks, Jerman ali Peter. Kandidati so točke izgubljali predvsem zato, ker so se pri predstavitvi osebe osredotočili zgolj na oznako, družbene probleme so le poimenovali, tudi poslanstva izbranih intelektualcev niso pojasnjevali, ampak le poimenovali. Postavka B (IT = 0,68) je bila za kandidate rahlo zahtevnejša, dosegli so 8,18 točke od 12 možnih. Točkovanje postavke je bilo razdeljeno na primerjavo (8 točk) in pojasnilo (4 točke). Visoka ocena te postavke kaže, da so kandidati že dokaj dobro usvojili tehniko primerjave. Za vse točke so morali primerjavo izpeljati vsebinsko in strukturno ustrezno, kar pomeni, da je primerjava morala vsebovati tezo in dva do tri vsebinsko ustrezne člene primerjave. Postavka je od kandidatov zahtevala poglobljeno poznavanje Cankarjevih dram in sposobnost sinteze, kar so morali ubesediti z razlaganjem kot prevladujočim načinom razvijanja teme. Postavka C (IT = 0,60) je bila za kandidate najzahtevnejša, saj so povprečno dosegli 3,60 točke od 6 možnih. Postavka je od kandidatov zahtevala, da se opredelijo, ali imajo danes intelektualci enako, večjo ali manjšo moč kot v Cankarjevih dramah, ter da svojo opredelitev prepričljivo in poglobljeno utemeljijo. Kandidati so točke izgubljali, ker so o položaju intelektualcev pisali zelo splošno, njihove utemeljitve mnenja so bile zelo skromne, nepovezane z aktualnim družbenim stanjem, pogosto pa tudi ni bilo mogoče razbrati piščevega osebnega odnosa do obravnavane teme. Indeks težavnosti vsebinskega dela za razpravljalni esej (0,66) kaže, da vsebinski del razpravljalnega eseja ni bil prezahteven, povprečno število točk za ta del eseja je 20,47 (lani: 19,82) od 30 možnih oziroma 68 %. Zahtevnost vsebinskih postavk je bila uravnotežena, saj so kandidati dosegali po posameznih postavkah precej izenačen indeks, od 0,60 do 0,71, pod spodnjo mejo IT so tudi letos le dodatne točke za vsebino (IT = 0,04).

V razdelku jezik se ocenjujejo jezikovna pravilnost, slog in zgradba. Indeksi težavnosti pri posameznih jezikovnih postavkah so zelo različni, najnižji je pri jezikovni pravilnosti, in sicer 0,29. Glede na lansko in predlansko leto se je ta indeks rahlo dvignil (lani: 0,24 in predlani: 0,22), indeks objektivnosti je letos rahlo nižji 0,61 (lani: 0,62; predlani: 0,57). Nizek indeks težavnosti pri jezikovni pravilnosti odslkava slabo znanje osnovnega pravopisa in slovnice oziroma nizko pismenost kandidatov. Indeks težavnosti

sloga je 0,69, kar je višje kot lani (0,62). Indeksa objektivnosti pri ocenjevanju sloga (0,30) in zgradbe (0,30) kažeta na dokaj neuskklajeno ocenjevanje sloga in zgradbe. Indeks težavnosti za zgradbo je 0,84, kar je nekoliko višje kot lani (0,81). Najnižji je IT pri dodeljevanju dodatnih točk za jezik, in sicer le 0,02, kandidati so v povprečju prejeli le 0,07 točke od možnih 3. Kandidati so pri jezikovnih postavkah povprečno dosegali 11,83 točke od možnih 20 oziroma 59 %.

Indeks diskriminativnosti je pri vseh vsebinskih in jezikovnih postavkah ustrezen in dokaj uravnotežen ter ne odstopa od podatkov iz prejšnjih let, letos je 0,35–0,60.

Indeksa objektivnosti 0,80–0,90 pri tem tipu eseja ne dosegamo, povprečen indeks objektivnosti za letošnji razpravljalni esej je 0,66. Najvišji indeks objektivnosti sta dosegli vsebinska postavka A in B (0,52) in postavka jezikovna pravilnost (0,61). Najnižje indekse objektivnosti so dosegle postavki za dodatne točke (za vsebino: 0,23 in za jezik: 0,22) ter postavki slog in zgradba (0,30). Glede na lansko leto se je zvišal indeks objektivnosti pri ocenjevanju sloga, (letos: 0,30; lani: 0,27). Zvišanje tega indeksa pripisujemo dodatnim priporočilom ocenjevalcem in vajam v seminarskem gradivu. Dodelitev dodatnih točk je kljub določenim priporočilom bolj ali manj prepuščena presoji posameznega ocenjevalca, zato je nizek indeks objektivnosti pri teh dveh postavkah pričakovan; ocenjevanje postavke za zgradbo pa bi moralo biti bolj usklajeno, vendar je standardizacija ocenjevanja te postavke zaradi velikega števila ocenjevalcev in relativno skromnega usposabljanja za ocenjevanje izjemno zahtevna.

4.3.1.2 Razlagalni/Interpretativni esej

Odlomek za pisanje razlagalnega/interpretativnega eseja je bil vzet iz Cankarjeve drame *Kralj na Betajnovi* (Ljubljana: Mladinska knjiga, 1967. 151–154). V postavki A so kandidati po navodilih za pisanje skušali pojasniti vzrok Lužaričinega prihoda h Kantorju in predstaviti, kako se na njen prihod odzovejo dramske osebe v odlomku, v postavki B razložiti značajske lastnosti, ki jih v odlomku pokažeta Kantor in župnik, ter jih ponazoriti z jezikovno-slogovnimi sredstvi in predstaviti, kako Lužarica doživlja Kantorjevo in župnikovo vedenje, v postavki C pa izraziti svoje mnenje o osebah, kot sta Lužarica in Kantor ali župnik.

Ta tip eseja je pisalo 328 kandidatov, kar je 5,9 %. Odstotek kandidatov, ki so se odločili za interpretativni esej, je letos nekoliko višji kot lani (3,6 %). V povprečju so kandidati dosegli 29,79 točke (lani: 34,33 točke, predlani: 33,73). V povprečju so kandidati interpretativni esej pisali slabše kot razpravljalnega. Indeks težavnosti je bil 0,60, indeks diskriminativnosti 0,59 in indeks objektivnosti 0,86. Indeks težavnosti pokaže, da je bil letošnji esej za kandidate zahtevnejši kot lanski (lani: 0,69; predlani: 0,67), indeks diskriminativnosti je višji od lanskega (lani: 0,54), letošnji indeks objektivnosti je malo boljši od lanskega (lani: 0,85).

Postavka A (IT = 0,77) je bila za kandidate najlažja. Uspešno so pojasnili, zakaj je prišla Lužarica h Kantorju, kar je bilo točkovano z 2 točkama, in predstavili, kako so se na njen prihod odzvale druge dramske osebe v odlomku. Odziv vsake dramske osebe je bil točkovan s po 2 točkama. Kandidati so pri tej postavki v povprečju dosegli 6,14 točke od 8 možnih. Točke so zgubljali zaradi tega, ker so se pri odzivu osredotočili zgolj na Kantorja in župnika, Hano pa so prezrli. Postavka B je bila za kandidate najzahtevnejša, v povprečju so dosegli 7,86 točke od 14 možnih. Točkovanje postavke je bilo razdeljeno na tri dele, in sicer na dvakrat po 3 točke za razlago Kantorjevih in župnikovih značajskih lastnosti, enkrat 6 točk za ponazoritev z jezikovno-slogovnimi sredstvi in 2 točki za predstavitev Lužaričinega doživljanja Kantorjevega in župnikovega vedenja. Kandidati so uspešno prepoznali Kantorjeve in župnikove značajske lastnosti, kot jih pokažeta v prizoru iz odlomka, točke pa so zgubljali pri ponazoritvi teh značajskih lastnosti z jezikovno-slogovnimi sredstvi. Pri postavki C so kandidati v povprečju dosegli 4,83 točke od 8 možnih (IT = 0,60).

Indeks težavnosti za razlagalni/interpretativni esej (0,60) kaže, da je bil vsebinski del letošnjega interpretativnega eseja letos za kandidate zahtevnejši kot lani. Zahtevnost vsebinskih postavk je bila

uravnotežena, saj so kandidati dosegali po posameznih postavkah precej izenačen indeks, od 0,56 do 0,77. Povprečno število točk za vsebinski del eseja je 18,89 od 30 možnih oziroma 63 % (lani 22,13 oziroma 74 %).

Indeksi težavnosti za jezikovne postavke so enako kot pri razpravljalnem eseju različni. Najvišji je pri zgradbi (0,80), sledi indeks pri slogu (0,66), najnižji pa je pri jezikovni pravilnosti (0,25). Pri interpretativnem eseju so bili v preteklih letih indeksi težavnosti za jezikovne postavke višji kot pri razpravljalnem eseju, letos pa so nižji, kar kaže na to, da so ta tip eseja najbrž pisali tudi tisti dijaki, ki se za esej niso najbolje pripravili. Indeksi objektivnosti pri jezikovnih postavkah kažejo, da so ocenjevalci letos te postavke ocenjevali še nekoliko bolj usklajeno kot lani, in sicer je pri jezikovni pravilnosti indeks objektivnosti 0,78 (lani: 0,70); pri slogu 0,49 (lani: 0,47) in pri zgradbi 0,65 (lani: 0,53).

Indeks diskriminativnosti je ustrezen, in sicer 0,59. Povprečen indeks objektivnosti je pri interpretativnem eseju običajno višji kot pri razpravljalnem eseju, tokrat je presežena spodnja meja tega indeksa, saj je 0,86, torej smo dosegli zadovoljivo raven standardizacije ocenjevanja tega tipa eseja.

KOMENTAR IZPITNE POLE 1

Tudi letos se je mnogo več kandidatov odločilo za pisanje razpravljalnega eseja, interpretativni esej je pisalo le 5,9 % kandidatov, kar je sicer nekoliko več kot lani, a manj kot predlani (lani: 3,6 %, predlani: 12,42 %). V anketi, ki jo vsako leto izvede Ric za dijake, ki so se udeležili splošne mature v spomladanskem izpitnem roku, 38,3 % dijakov navaja, da se o tem, kateri tip eseja bodo pisali, odločijo že pred opravljanjem maturitetnega izpita, 58,2 % pa tip eseja izbere po prebranih navodilih za pisanje. Kar 95,9 % anketiranih dijakov je bilo s svojo izbiro tipa eseja zadovoljnih in bi ga, če bi ponovno opravljali maturitetni izpit iz slovenščine, spet izbrali. Praviloma se za pisanje interpretativnega eseja odločajo literarno senzibilnejši in bolj razgledani kandidati, sodeč po letošnjih rezultatih pa tudi tisti dijaki, ki se za pisanje maturitetnega eseja pri slovenščini niso dovolj dobro pripravili. Letos so podobno kot lansko leto tudi boljši kandidati presodili, da bodo lažje napisali dober razpravljalni esej, saj so bila navodila za pisanje interpretativnega eseja na prvi pogled nekoliko zahtevnejša.

Vsebinsko letošnji esej ni bil zahtevnejši kot lanski, po težavnosti so bile naloge pri obeh tipih esejev dokaj uravnotežene. Nekoliko nižji rezultat so tudi letos kandidati dosegli pri jezikovnih postavkah. Razpršenost ocen je povsem ustrezna.

Letos je maksimalno število točk doseglo 9 kandidatov, 8 pa 49 točk. Največ kandidatov (343) je doseglo 34 točk.

V povprečju so rezultati IP 1 višji od lanskih. Lani so kandidati pri eseju dosegli v povprečju 30,56 točke, letos pa 31,90. Opazno boljše rezultate so kandidati letos dosegli pri pisanju razpravljalnega eseja (letos: 32,04 točk; lani 30,40 točk). K temu je najbrž prispevalo več dejavnikov. Navodila za pisanje letošnjega razpravljalnega eseja so bila bolj odprta in so kandidatu omogočala, da je izbral tiste osebe, o katerih je pri branju dram in po njem največ razmišljal. Tako zastavljena navodila so nekateri kandidati v anketi pohvalili, drugim pa prav to ni ustrezalo, saj so napisali, da bi si želeli bolj usmerjevalna/vodena navodila za pisanje eseja.

Zaradi razglašene pandemije so letošnje priprave dijakov na opravljanje mature in tudi usposabljanje ocenjevalcev za ocenjevanje potekali bistveno drugače kot prejšnja leta. Da bi dijakom in tudi učiteljem kljub izrednim razmeram omogočili kvalitetne priprave na opravljanje izpita iz slovenščine, smo na spletnih straneh objavili strokovne članke, posnetke predavanj, obvestila slovenskih gledališč o predvajanju posnetkov uprizoritev Cankarjevih dram in druga obvestila. Ric je na povezavi Microsoft Teams aprila organiziral seminar za vse učitelje slovenščine, na katerem sta predsednik DPK za

slovenščino in glavna ocenjevalka predstavila vsebinsko zasnovo maturitetnih pol. Glavna ocenjevalka je kljub razglašeni pandemiji v prostorih Rica izvedla seminar za nove ocenjevalce.

4.3.2 Izpitna pola 2

Izpitno polo, ki so jo kandidati reševali v spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2020, je sestavljalo 20 nalog, skupaj vrednih 90 točk. Razumevanju in razčlembi izhodiščnega besedila je bilo namenjeno 73 točk (81 %), tvorbi besedila določene besedilne vrste pa 17 točk (19 %). IP 2 celovito preverja sporazumevalne zmožnosti kandidatov, tj. razumevanje, analiziranje in vrednotenje neumetnostnega izhodiščnega besedila izbrane besedilne vrste z različnih vidikov ter s tem tudi vse pomembne sestavine in cilje učnega načrta. Izpitna pola je sestavljena tako, da v ustreznih deležih vključuje naloge za preverjanje vseh vrst razčlemb neumetnostnega besedila: pomensko, okoliščinsko, naklonsko, glasoslovno s pravorečjem, pravopisno, besedoslovno, oblikoslovno, skladijsko, besedotvorno, slogovno in besediloslovno.

Naloge preverjajo tako znanje kot različne zmožnosti na treh taksonomskih stopnjah: prva stopnja predstavlja dobesedno razumevanje, poznavanje dejstev, teorij, postopkov ipd.; druga stopnja razumevanje s sklepanjem, preoblikovanje, razlaganje, prenos znanja, analizo, razčlenjevanje ipd.; tretja stopnja pa ustvarjalno oziroma kritično razumevanje, sintezo, ocenjevanje z utemeljevanjem in ustvarjalno uporabo. Izhodiščno besedilo letošnje IP 2 je bilo publicistično besedilo z naslovom *Pesmi Valentina Vodnika lahko nekako primerjamo z dobrim rockom in rapom*.

Izpitno polo 2 (IP 2) je pisalo 5.550 kandidatov, ki so v povprečju dosegli 58,09 točke od 90 možnih (tj. 19,36 relativne točke). Povprečni indeks težavnosti je bil 0,64. Letošnji rezultati IP 2 so rahlo nižji od lanih (lani: IT = 0,65, povprečno št. absolutnih točk: 58,92 in povprečno število relativnih točk: 19,64), a so veliko boljši od leta 2018 (povprečno št. relativnih točk: 17,13) in leta 2017 (povprečno št. relativnih točk: 15,28).

Najvišje število točk je bilo 85, dosegla sta ga dva kandidata. Lani je bilo najvišje doseženo število točk 84, dosegli so ga štirje kandidati, letos je 84 točk doseglo 7 kandidatov.

Ker se vse naloge v IP 2 navezujejo na izhodiščno besedilo, presojamo veljavnost in ustreznost indeksov težavnosti in diskriminativnosti z vidika celote. Pri IP 2 ne analiziramo indeksa objektivnosti, saj so bile naloge ocenjene samo enkrat, razen omejenega kontrolnega drugega ocenjevanja.

4.3.2.1 Indeks težavnosti

Indeks težavnosti IP 2 je bil 0.64, (lani: 0.65, predlani: 0,57). Letošnja izpitna pola je bila torej za kandidate podobno zahtevna kot lanska, a nekoliko lažja kot predlanska. V letošnji IP 2 ni imela nobena naloga indeksa težavnosti pod 0.10, nad 0,90 pa ena, in sicer 0,93. To pomeni, da so bile vse naloge razen ene v mejah ustrezne težavnosti. Težje naloge so bile tiste z IT pod 0,50 – take naloge so bile v letošnji poli tri (lani pet, predlani osem). Lažje naloge so bile tiste z IT nad 0,80 – take so bile v letošnji poli tri (lani tri, predlani nobena).

a) Naloge z visokim IT

2. naloga: *Podčrtajte ustrezne možnosti ob poševnicah.*

Izhodiščno besedilo je prvotno govorjeno / prvotno zapisano, enogovorno / dvogovorno, raziskovalni / pogajalni / prepričevalni pogovor, in sicer osebnostni / tematski intervju.

Naloga je bila ovrednotena z 2 točkama (1 točka za 2 pravilni rešitvi. IT te naloge je bil 0.93, kar jo uvršča med lahke naloge. ID naloge je bil 0.10, kar je pod mejno vrednostjo, ki je 0,20. Naloga je zaprtega tipa, spada na drugo taksonomsko stopnjo, z njo se vrednoti metajezikovna zmožnost. Naloga je bila prelahka in ni ločevala boljših kandidatov od slabših.

11. naloga:

11.1. Glagolom določite glagolski vid in jim pripišite njihov vidski par.

11.2. Opazujte poved in podčrtajte ustrezno možnost ob poševnici.

Ob dvestoti obletnici Vodnikove smrti smo se pogovarjali z literarnim zgodovinarjem in verzologom dr. Aleksandrom Bjelčevičem.

Nedovršni glagol v pretekliku smo se pogovarjali izraža enkratno trajajoče dejanje v preteklosti / ponavljajoče se dejanje v preteklosti.

Naloga je bila ovrednotena s 4 točkami, in sicer 11.1 s 3 točkami, pri čemer sta dve pravilni rešitvi ovrednoteni z 1 točko; 11.2 pa z 1 točko za pravilno podčrtavo. Celotna 13. naloga preverja znanje oblikoslovja na drugi taksonomski stopnji. IT te naloge je 0,90, kar pomeni, da je bila za kandidate lahka. Podobna naloga, ki je preverjala poznavanje glagolskega vida, se je tudi lani pokazala kot lahka (IT = 0,84). ID je 0,30, kar je v mejah ustreznosti.

1. naloga: Poimenujte podčrtane okoliščine nastanka izhodiščnega besedila.

IT te naloge je 0,84. Kandidati so lahko dobili 2 točki, če so pravilno poimenovali vse tri izpisane primere, za samo dve pravilni poimenovanji pa 1 točko. Gre za nalogo določanja okoliščin sporočanja, ki je kandidatom že dobro poznana. ID je 0,24, kar je ustrezno.

b) Naloge z nizkim IT

6. naloga: V besedah obkrožite črko, s katero je zapisan neobstojni polglasnik.

Ta naloga je imela najnižji IT, in sicer 0,21, (lani je imela najtežja naloga IT 0,31). Naloga je preverjala znanje s področja glasoslovja na drugi taksonomski ravni. ID je bil 0,27, kar pomeni, da je naloga ločevala znanje boljših kandidatov od slabših. Ovrednotena je bila z 2 točkama. Naloga je od kandidatov zahtevala precej natančno poznavanje glasoslovja. Kandidati so to nalogo reševali slabo, ker so prezrli navodilo, ki je zahtevalo obkrožitev samo tistih črk, s katerimi je zapisan neobstojni polglasnik. Nekateri so obkroževali tudi r v besedi *država*, kar pa ni pravilno, saj to ni neobstojni polglasnik, ampak polglasnik pred zlogotvornim r, nekateri pa tudi e v besedah *Janez* in *ljudskem*, v katerih prav tako ni neobstojnega polglasnika.

19. naloga: V spodnjem besedilu je 10 pravopisnih napak. Popravite jih.

Pet napak je bilo povezanih z rabo vejice, dve z rabo velike začetnice, ena s stičnostjo, dve napaki pa sta se nanašali na zapisovanje besed. Za dva ustrezna popravka je kandidat dobil eno točko (skupaj 5), pri čemer je vsak pravopisno napačen popravek izničil pravilnega do 0 točk. IT te naloge je bil 0,36. Naloga preverja osnovno pravopisno znanje na drugi taksonomski stopnji in je zaprtega tipa. Kandidati so jo reševali slabo. Opazno je, da kandidati pravopisna pravila obvladajo slabo, zato tudi napak v besedilih ne zaznajo. ID 0,43 kaže, da je ta naloga dobro ločevala kandidate z boljšim znanjem od tistih s slabšim znanjem.

10. naloga: V povedih podčrtajte pridevniške zaimke.

Indeks težavnosti te naloge je 0,43, indeks diskriminativnosti pa 0,41. Naloga je bila ovrednotena s 3 točkami. Kandidati so morali v treh povedih podčrtati šest pridevniških zaimkov. Za dve pravilni rešitvi so dobili eno točko, vsaka napačna podčrtava pa je izničila pravilno do 0 točk. Taksonomsko je naloga na drugi stopnji, zaprtega tipa, spada pa na oblikoslovno raven razčlenbe. Naloga je bila za kandidate

težja, ker niso prepoznali vseh pridevniških zaimkov, točke pa so izgubljali tudi zato, ker so podčrtovali tudi druge besedne vrste. Indeks diskriminativnosti kaže, da je naloga dobro ločevala znanje boljših kandidatov od slabših.

4.3.2.2 Indeks diskriminativnosti

Mejna vrednost ID je 0.20, letos je pod mejno vrednostjo ena naloga (v lanski IP 2 šest in predlanski dve).

Najnižji ID je imela 2. naloga, in sicer 0,10. Naloga je zaprtega, izbirnega tipa, spada v drugo taksonomsko stopnjo in preverja metajezikovno besediloslovno zmožnost. Naloga, ki vrednoti poznavanje besedilnih vrst, se pogosto pojavlja v izpitnih polah in je kandidatom dobro poznana. Letos je bila ta naloga za kandidate najlažja, saj je njen IT 0,93.

Komentar izpitne pole 2

Naloge v IP 2 so bile raznovrstne, pokrivale so področja pomenske, okoliščinske, jezikovne in metajezikovne razčlembe. Največ nalog je bilo kot po navadi s področja jezikovne razčlembe, ki se deli na področja glasoslovja s pravorečjem, pravopis, besedoslovje, besedotvorje, oblikoslovje, skladnjo, slog in besediloslovje. Razmerja med posameznimi področji so primerljiva s prejšnjimi izpitnimi polami, tako da letošnja izpitna pola ni izrazito odstopala od prejšnjih. Tudi v letošnji IP 2 je bila večina nalog zastavljena na drugi taksonomski stopnji, ki od kandidatov zahteva razumevanje s sklepanjem, uporabo, preoblikovanje, razlaganje, prenos znanja in razčlenjevanje. Podobno kot lanska in predlanska izpitna pola 2 je tudi letošnja od kandidatov zahtevala več naučenega jezikovnega znanja, ki so ga morali biti sposobni prenesti v nove situacije oziroma uporabiti na novih primerih. Indeksi težavnosti pri posameznih nalogah kažejo, da so bile letos za kandidate težje naloge tiste, ki so preverjale poznavanje glasoslovja, pravopisa in oblikoslovja. Letošnja IP 2 je v primerjavi z lansko dosegla podobne rezultate: število absolutnih točk je 58,09 (lani: 58,92), število relativnih točk je 19,36 (lani: 19,64), IT je 0,64 (lani: 0,65).

4.3.3 Ustni izpit

Povprečno število točk pri tem delu izpita je bilo 17.77, kar je še višje kot lani (17,54) in predlani (17,46). Indeks težavnosti je 0.89 – ta indeks se je močno približal zgornji dopustni meji 0.90, ki je še ustrezna za veljavnost izpita. Indeks diskriminativnosti je v mejah ustreznosti, in sicer 0,41.

Ustni izpit je notranji del maturitetnega izpita. Pri njem se preverjajo tisti cilji učnega načrta, ki jih pisni del izpita ne more preverjati. Ti so: zmožnost smiselnega in estetskega branja, zmožnost govornega izražanja v knjižnem jeziku ter uporabno literarnozgodovinsko in literarnoteoretično znanje ob razlagi predloženega literarnega besedila ali odlomka ter pregledno literarnozgodovinsko znanje po veljavnem katalogu oziroma pregledno znanje, razumevanje in sposobnost kritičnega razmisleka o vlogi in položaju slovenskega jezika v preteklosti in sedanjosti. Sestavljen je iz: a) glasnega branja predloženega literarnega oz. polliterarnega besedila; b) vprašanja ob predloženem literarnem oz. polliterarnem besedilu ali odlomku (usmerjena interpretacija oz. dialog); c) preglednega vprašanja iz književnosti ali strukturirane jezikovne naloge ob predloženem besedilu ali odlomku.

Kandidati so pri tem delu izpita najuspešnejši. Največ kandidatov je bilo z 20 točkami, in sicer kar 34,34 % (lani: 29,84 %), visok delež kandidatov je imel tudi 19 točk (16,81 %), 18 točk (15,02 %). Ti rezultati kažejo, da je kar 66,17 % (lani: 61,49 %) vseh kandidatov na ustnem delu izpita doseglo 90 odstotkov ali več (oziroma odlično oceno).

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Najpogostejši nepravilni odgovori so predstavljeni v poglavju 4.3, v razdelku, v katerem pojasnujem naloge z nizkim indeksom težavnosti.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Komisija mnenja zunanjih ocenjevalcev ne preverja s posebnim vprašalnikom. Ocenjevalci svoje mnenje povedo na seminarjih glavni ocenjevalki ali regijskim vodjem, ki ga sporočijo naprej. V nadaljevanju povzemam bistvene poudarke z letošnjih srečanj ocenjevalcev na seminarjih.

Letošnja IP 1 je bila po mnenju zunanjih ocenjevalcev vsebinsko in taksonomsko ustrezno sestavljena; oba eseja sta se nanašala na ključne vsebinske, tematske in motivne elemente v romanih. Ocenjevalci na IP 1 in na *Navodila za ocenjevanje* niso imeli pripomb.

Letošnja IP 2 je bila po strukturi precej podobna lanski, nanjo ocenjevalci niso imeli pripomb. Tudi na *Navodila za ocenjevanje* niso imeli pripomb, ob njihovi razlagi na seminarju točkovnika nismo več dopolnjevali. IP 2 je bila po mnenju ocenjevalcev primerno dolga in primerno zahtevna.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Zaradi razglašene pandemije se splošna matura iz slovenščine letos ni mogla izvesti po predvidenem terminskem načrtu, ampak so kandidati obe izpitni poli pisali 1. junija 2020. Ocenjevanje obeh izpitnih pol je zato potekalo sočasno.

Za pripravo na moderacijo so bili eseji s klasično pošto poslani glavni ocenjevalki, članom maturitetne komisije in pomočnikom glavne ocenjevalke v sredo, 3. junija, IP 2 pa so bile v elektronski obliki dostopne že v torek, 2. junija, ob 18. uri. Ker se je letos zaradi hkratnega ocenjevanja IP 1 in IP 2 e-ocenjevanje IP 2 začelo brez standardizacije, smo vaje za ocenjevanje nalog v IP 2, pri katerih bi lahko prišlo do nejasnosti glede pravih odgovorov, pripravili v seminarskem gradivu. Prav tako smo v seminarskem gradivu pripravili vaje za ocenjevanje eseja. Seminarsko gradivo so pomočniki glavne ocenjevalke prejeli v četrtek, 4. junija 2020, ob 13. uri in naloge ocenili do moderacije, vsi zunanji ocenjevalci pa so te naloge ocenili po razlagi obeh navodil za ocenjevanje, in sicer do ponedeljka, 8. junija, do 14. ure. Moderacija *Navodil za ocenjevanje* je bila za obe izpitni poli v petek, 5. junija, ob 9. uri. Moderirani različici navodil za ocenjevanje IP 1 in IP 2 sta bili objavljeni v petek, 5. junija, v poznih popoldanskih urah. Razlaga navodil za ocenjevanje obeh izpitnih pol je letos potekala na daljavo prek programa Microsoft Teams v soboto, 6. junija 2020, od 9. do 14. ure. Ocenjevanje esejev se je lahko pričelo takoj po razlagi navodil za ocenjevanje, menjava esejev je potekala fizično po regijah 19. junija, drugo ocenjevanje se je končalo 30. junija. 476 esejev se je zaradi več kot 20 % razlike med 1. in 2. ocenjevanjem ocenilo ponovno, tretje ocenjevanje esejev se je pričelo v sredo, 1. julija, končalo pa v ponedeljek, 6. julija.

E-ocenjevanje IP 2 se je pričelo v soboto, 6. junija, ob 16. uri. 121 ocenjevalcev je bilo razvrščenih v 10 skupin. Novi zunanji ocenjevalci so ocenjevali manj nalog. Vsi ocenjevalci so najprej ocenili eno nalogo za vajo, naloga za standardizacijo ni bilo, med samim ocenjevanjem pa so ocenili dve nalogi za kontrolno ocenjevanje. PGO niso poročali o posebnih odstopanjih pri kontrolnem ocenjevanju. Ocenjevanje IP 2 se je zaključilo v torek, 30. junija, ob 23.59. Po zaključku ocenjevanja je glavna ocenjevalka kontrolno ocenila po tri izpitne pole vsakega PGO. Elektronsko ocenjevanje IP 2 pri slovenščini je tudi letos potekalo brez večjih težav, vprašanja in pomisleke so pomočniki glavne ocenjevalke razreševali sproti z e-poštnim sporočanjem med glavno ocenjevalko in posameznimi zunanjimi ocenjevalci. Komisija je bila letos zaradi hkratnega ocenjevanja IP 1 in IP 2 ter krajšega obdobja ocenjevanja pri pripravi na moderacijo v časovni stiski in tudi standardizacija PGO in zunanjih ocenjevalcev ni bila izvedena, za vajo pa so ocenili le eno nalogo. Pomočniki glavne ocenjevalke so svoje delo korektno opravili.

Naloge kandidatov s posebnimi potrebami ocenjujejo za to usposobljeni ocenjevalci. Letos je IP 1 pisalo 107 kandidatov s posebnimi potrebami, IP 2 pa 106 takih kandidatov. Naloge dveh kandidatov so bile ocenjene šele po posvetovanju s strokovnjakinjama.

Na seji 7. julija je DPK SM za slovenščino določila meje med ocenami pri slovenščini, slovenščini kot drugem jeziku (dvojezična slovensko-madžarska gimnazija) in slovenščini kot drugem jeziku (gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre).

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Pri slovenščini je bilo letos 434 ugovorov na ocenjevanje (lani: 315). Delež ugovorov pri slovenščini je letos višji kot lani (letos: 7,9 %, lani: 5,19 %). Ugovore na oceno je reševalo pet izvedencev.

Do spremembe točk je prišlo pri 168 kandidatih (lani: 129), do spremembe ocene pa pri 88 kandidatih (lani: 76). Letos je do zvišanja točk prišlo le pri 38,7 % vloženih ugovorih (lani: 40,95 %, predlani: 46,34 %), letos je do zvišanja ocene prišlo pri 20,2 % ugovorih (lani: 24,12 %, predlani: 25,85). Povprečna sprememba odstotnih točk je bila 1,87 (lani: 1,72; predlani: 1,62), povprečna sprememba točkovne ocene je bila 1,03 (lani: 1,05; predlani: 0,99). Največja sprememba odstotnih točk je bila 10,67 (lani: 25,67); največja sprememba točkovne ocene pa 2 (lani: 5). Ta podatka sta izstopajoča in neobičajna, vendar pa nista posledica kakovosti ocenjevanja, ampak tehnične napake pri elektronskem ocenjevanju IP 2. Letos je bilo manj popravkov ocene kot lani. To pomeni, da je ocenjevanje sicer dovolj usklajeno; kadar pa pride do napak pri ocenjevanju, je prav, da obstaja mehanizem, s katerim je mogoče nepravilnosti pri ocenjevanju popraviti. Še vedno največji delež kandidatov poda ugovor na oceno neutemeljeno in do popravka točk ali ocene ne pride.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Izpitno polo 1 (šolski esej) je pisalo 5.550 kandidatov (povprečno število odstotnih točk: 63,8; povprečno število absolutnih in relativnih točk: 31,90; indeks objektivnosti: 0,66; indeks težavnosti: 0,63; število tretjih ocenjevanj – 476 [8,5 %]). Letos je vse možne točke (50) doseglo devet kandidatov (lani: 5, predlani: 6), osem pa 49. Letošnje številke so torej primerljive z lanskimi. Razpršenost ocen je povsem ustrezna.

Razpravljalni esej je pisalo 5.222 kandidatov (tj. 94,09 %), v povprečju so dosegli 32,04 točke (lani: 30,40) (indeks težavnosti: 0,64; indeks diskriminativnosti: 0,58; indeks objektivnosti: 0,64).

Razlagalni/interpretativni esej je pisalo 328 kandidatov (tj. 5,9 %), v povprečju so dosegli 29,79 točke (lani: 34,33) (indeks težavnosti: 0,60; indeks diskriminativnosti: 0,59; indeks objektivnosti 0,86). Odstotek kandidatov, ki so se odločili za interpretativni esej, je letos nekoliko višji kot lani (3,6 %) in nižji kot predlani (12,42 %). Interpretativni esej so kandidati v povprečju pisali slabše kot razpravljalnega. Indeks težavnosti pokaže, da je bil letošnji esej za kandidate zahtevnejši kot lanski (lani: 0,69), indeks diskriminativnosti je višji od lanskega (lani: 0,54), letošnji indeks objektivnosti je malo boljši od lanskega (lani: 0,85).

V povprečju so letošnji rezultati izpitne pole 1 višji kot v lanskem letu. Povprečna ocena eseja je višja od lanske in predlanske (letos: 31,90; lani: 30,56; predlani: 30,94). Indeksi kažejo, da za kandidate ni toliko zahtevna vsebina eseja, saj so indeksi težavnosti vsebinskih postavk relativno visoki, »najtrši oreh« pri eseu je jezikovna pravilnost, ki dosega daleč najnižje indekse težavnosti.

Izpitno polo 2 (razčlemba izhodiščnega besedila) je pisalo 5.550 kandidatov, ki so v povprečju dosegli 58,09 točke od 90 možnih (tj. 19,36 relativne točke). Povprečni indeks težavnosti je bil 0,64. Glede na lansko in predlansko leto so bili rezultati pri IP 2 rahlo nižji od lanskih (lani: 58,92 točke od 90 možnih, tj. 19,64 relativne točke; predlani: 68,54 točke od 120 možnih, tj. 17,13 relativne točke). Opažamo, da se krivulja rezultatov zadnji dve leti obrača navzgor. Najvišje število točk je bilo 85 (od 90 možnih; lani: 84), dosegla sta ga dva kandidata.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Indeks težavnosti vsebinskega dela za razpravljalni esej (0,66) kaže, da vsebinski del razpravljalnega eseja ni bil prezahteven, povprečno število točk za vsebinski del eseja je 20,47 od 30 možnih oziroma 68 %. Zahtevnost vsebinskih postavk je bila uravnotežena, saj so kandidati dosegali po posameznih postavkah precej izenačen indeks od 0.60 do 0.71, pod spodnjo mejo IT so tudi letos le dodatne točke za vsebino (IT = 0,04).

Indeksi težavnosti pri posameznih jezikovnih postavkah so zelo različni, najnižji je pri jezikovni pravilnosti, in sicer 0,29. Glede na lansko in predlansko leto se je ta indeks rahlo dvignil (lani: 0,24 in predlani: 0,22), indeks objektivnosti je letos rahlo nižji: 0,61 (lani: 0,62; predlani: 0,57). Nizek indeks težavnosti pri jezikovni pravilnosti odslikava slabo znanje osnovnega pravopisa in slovnice oziroma nizko pismenost kandidatov. Indeks težavnosti sloga je 0.69, kar je višje kot lani (0,62). Indeks težavnosti za zgradbo je 0.84, kar je nekoliko višje kot lani (0,81). Najnižji je IT pri dodeljevanju dodatnih točk za jezik, in sicer le 0.02, oziroma so kandidati v povprečju prejeli le 0,07 točke od

možnih 3. Kandidati so pri jezikovnih postavkah povprečno dosegali 11,83 točke od možnih 20 oziroma 59 %.

Indeks diskriminativnosti je pri vseh vsebinskih in jezikovnih postavkah ustrezen in dokaj uravnotežen ter ne odstopa od podatkov iz prejšnjih let, letos je od 0,35–0,60.

Povprečen indeks objektivnosti za letošnji razpravljalni esej je 0,66. Ta indeks je rahlo nižji kot lani (0,67). Najvišji indeks objektivnosti sta dosegli vsebinska postavka A in B (0,52) in postavka jezikovna pravilnost (0,61). Najnižje indekse objektivnosti so dosegle postavki za dodatne točke (za vsebino 0,23 in za jezik 0,22) ter postavki slog in zgradba (0,30). Glede na lansko leto se je zvišal indeks objektivnosti pri ocenjevanju sloga (letos: 0,30; lani: 0,27).

Indeksi težavnosti pri razlagalnem/interpretativnem eseju za posamezne vsebinske postavke se gibljejo med 0,56 in 0,77. Indeksi težavnosti za jezikovne postavke so enako kot pri razpravljalnem eseju različni. Najvišji je pri zgradbi (0,80; lani: 0,85), sledi indeks pri slogu (0,66; lani: 0,73). Oba sta primerljiva z istovrstnimi indeksi pri razpravljalnem eseju, vendar sta pri interpretativnem rahlo nižja. Nižji je indeks težavnosti pri jezikovni pravilnosti, in sicer 0,25.

Indeks diskriminativnosti je ustrezen, in sicer 0,59 (lani: 0,54). Indeks objektivnosti celotnega interpretativnega eseja je 0,86, kar ustreza razponu objektivnosti (0,80 do 0,90). Leta 2016 smo pri interpretativnem eseju prvič dosegli območje ustreznosti, in sicer 0,83, takrat je ta tip eseja pisalo le 162 kandidatov. Leta 2018 je bil indeks objektivnosti 0,73, ko je ta tip eseja pisalo 694 kandidatov. Z letošnjim indeksom objektivnosti smo lahko zadovoljni: je rahlo višji kot lanski (lani: 0,85). Sklenemo lahko, da smo dosegli zadovoljivo raven standardizacije ocenjevanja tega tipa eseja.

Indeks težavnosti je bil 0,60, indeks diskriminativnosti 0,59 in indeks objektivnosti 0,86. Indeks težavnosti pokaže, da je bil letošnji esej za kandidate zahtevnejši kot lanski (lani: 0,69), nižji je letos indeks diskriminativnosti (lani: 0,63), letošnji indeks objektivnosti je malo boljši od lanskega (lani: 0,85).

Indeks težavnosti izpitne pole 2 je 0,64, kar je rahlo nižje kot lani (0,65). Letošnja izpitna pola je bila torej za kandidate podobno zahtevna kot lanska (in nekoliko manj zahtevna kot predlanska). Nobena naloga ni imela indeksa težavnosti pod 0,10, nad 0,90 pa le ena, kar pomeni, da so bile naloge v razponu ustreznosti (0,10–0,90). Težje naloge so bile tiste z IT pod 0,50 – takšne so bile v letošnji poli tri (lani pet). Lažje naloge so bile tiste z IT nad 0,80 – take so bile v letošnji poli tri (lani tri, predlani nobena).

6.3 Druge ugotovitve

Glede na poročilo DPK SM za slovenščino in glede na konkretne podatke lahko izpostavimo nekaj najpomembnejših ugotovitev.

Izpitna pola 1: Izbira razpravljalnega oz. razlagalnega/interpretativnega eseja: Razlagalni esej je letos pisalo nekoliko več kandidatov (5,9 %) kot lani (3,6 %) in precej manj kot predlani (12,42 %) in predpredlani (9,8 %). Praviloma se za pisanje interpretativnega eseja odločajo literarno senzibilnejši in bolj razgledani kandidati, sodeč po letošnjih rezultatih pa tudi tisti dijaki, ki se za pisanje maturitetnega eseja pri slovenščini niso dovolj dobro pripravili. Letos so podobno kot lansko leto tudi boljši kandidati presodili, da bodo lažje napisali dober razpravljalni esej, saj so bila navodila za pisanje interpretativnega eseja na prvi pogled nekoliko zahtevnejša. Interpretativni esej so kandidati v povprečju pisali slabše kot razpravljalnega (razpravljalni v povprečju 32,04 točke, razlagalni v povprečju 29,79 točke). Opazno boljše rezultate so kandidati letos dosegli pri pisanju razpravljalnega eseja (letos 32,04 točke; lani 30,40 točke). Analiza rezultatov obeh esejev je pokazala, da so v

povprečju rezultati IP 1 višji od lanskih in predlanskih. Predlani so kandidati pri eseju dosegli 30,94, lani 30,56 točke, letos pa 31,90. Indeksi težavnosti kažejo, da za kandidate nista toliko zahtevna vsebina in slog eseja, saj so indeksi težavnosti vsebinskih in slogovnih postavk relativno visoki (IT pri zgradbi: 0,84; IT pri slogu: 0,69), največje težave pri eseju povzroča jezikovna pravilnost, pri kateri dosegajo daleč najnižje indekse težavnosti (IT = 0,29).

Navodila za pisanje letošnjega razpravljalnega eseja so bila bolj odprta in so kandidatu omogočala, da je izbral tiste osebe, o katerih je pri branju dram in po njem največ razmišljal. Tako zastavljena navodila so nekateri kandidati v anketi pohvalili, drugim pa prav to ni ustrezalo, saj so napisali, da bi si želeli bolj usmerjevalna/vodena navodila za pisanje eseja.

Izpitna pola 2: Letošnja izpitna pola je bila podobno kot lanska zastavljena v skladu s spremembami, ki so bile napovedane v predmetnem izpitnem katalogu za maturo 2019 (skrajšanje obsega izpitne pole 2 zaradi spremembe števila točk s prejšnjih 120 na sedanjih 90, pri čemer se čas reševanja pole 90 minut ni spremenil). Z izbiro izhodiščnega besedila *Pesmi Valentina Vodnika lahko nekako primerjamo z dobrim rockom in rapom* komisija izpostavlja teme, povezane s slovenskim jezikom in književnostjo. Rezultatov izpitne pole 2 so nekoliko slabši od lanskih, ko so bili daleč najboljši (letos: 19,36; lani: 19,64; predlani: 17,13; predpredlani: 15,28 relativne točke od 30 možnih), najvišje število točk in število kandidatov, ki jih dosegajo, pa se je opazno povečalo (lani 84 točk od 90 možnih, ki so jih dosegli 4 kandidati; letos 85 točk, ki sta jih dosegla 2 kandidata, 84 točk pa je doseglo kar 7 kandidatov). Ostaja dejstvo, da za razliko od izpitne pole 1, kjer je maksimalno število točk 50 od 50 možnih (100 %), maksimalno število točk pri izpitni poli 2 ostaja še vedno prenizko (letos 94 % možnih točk, lani 93 %).

Komisija ugotavlja, da se na splošno bolje rešujejo naloge najnižje zahtevnostne stopnje (tri najbolj reševane naloge so bile vse z navodilom tipa *Podčrtajte ustrezne možnosti ob poševnicah*) in naloge, ki jih kandidati, po večini rojeni govorniki slovenskega jezika, rešujejo po jezikovnem občutku brez teoretičnega znanja slovnice. Tovrstne naloge navadno tudi slabše ločijo boljše kandidate od slabših. Slabše pa so reševane naloge, v katerih se preverja znanje slovnice na različnih jezikovnih ravneh in njegova uporaba pri pravopisu, pri čemer so nekatere na osnovnošolski ravni (tri najslabše reševane naloge so bile: *V besedah obkrožite črko, s katero je zapisan neobstojni polglasnik*; *V spodnjem besedilu je 10 pravopisnih napak. Popravite jih*; *V povedih podčrtajte pridevniške zaimke*) (slabo znanje osnovnega pravopisa in slovnice oz. nizko pismenost kandidatov izkazujejo tudi rezultati jezikovne pravilnosti pri IP 1). Tudi naloge s področja razumevanja besedila (z rešitvijo *Po smislu, npr.*) imajo zelo nizek indeks diskriminativnosti, naloge izbirnega tipa oz. z izpisovanjem dela besedila se rešujejo nadpovprečno dobro, bolj kompleksne naloge, ki zahtevajo utemeljevanje, pa podpovprečno slabo.

Sestavljavci izpitnih pol si bodo tako kot doslej še naprej prizadevali za ohranitev ustreznega standarda znanja izpitne pole 2. Posebna pozornost pa bo namenjena temu, da bodo vprašanja zastavljena čim bolj jasno in da bodo odgovori nanje čim bolj enoznačni (manj nalog z rešitvijo *Po smislu, npr.*), kar bo povečalo objektivnost ocenjevanja in olajšalo delo ocenjevalcem, ter da bodo naloge dobro ločevale kandidate z boljšim znanjem od tistih s slabšim znanjem.

Sporazumevalna zmožnost kandidatov v slovenskem jeziku je še vedno prenizka. Indeks težavnosti pri jezikovni pravilnosti v razpravljalnem eseju se ni bistveno izboljšal (letos: 0,29; lani: 0,24; predlani: 0,22; predpredlani z najnižjo vrednostjo doslej: 0,21), pri razlagalnem/interpretativnem pa se je spred padel (letos: 0,25; lani 0,33; predlani: 0,30; predpredlani: 0,34). Glede na aktualne sporazumevalne navade srednješolcev v digitalni dobi (povečanje deleža pisnega sporazumevanja v neknjižnem jeziku in branja večinoma krajših besedil) je jezikovnemu pouku pri slovenščini v srednji (in že prej v osnovni) šoli treba posvetiti več pozornosti (v srednji šoli v skladu z učnim načrtom polovico ur) v smislu razvijanja sporazumevalne zmožnosti ter sistematičnega usvajanja slovnice in pravopisa. Reševanje izpitnih pol 2 iz preteklih let predvsem po jezikovnem občutku rojenega govornika brez dobrega

teoretičnega poznavanja slovničnih in pravopisnih pravil kot osnovni način priprave na maturo iz jezika za dober rezultat na maturi ne zadošča.